

▲ Pim Monné in zijn museum in Prinsenbeek dat het 10-jarig bestaan viert. FOTO RON MAGIELSE/PIX4PROFS

‘Geen sexy verhaal, maar de mobilisatie van 1939 verdient wel wat meer aandacht’

Maar liefst 280.000 Nederlandse militairen werden vanaf 29 augustus 1939 opgeroepen om het land te verdedigen tegen een mogelijke aanval van nazi-Duitsland. Een onderbelicht stuk geschiedenis, vindt Pim Monné 972). „Het is ook niet zo’n sexy verhaal.”

Raoul Cartens
Prinsenbeek

Monné runt al tien jaar zijn Mobilisatiemuseum Weest Op Uw Hoede in Prinsenbeek. Dat begon ooit uit fascinatie over zijn opa, die tijdens de mobilisatie als sergeant-majoor in Zutphen diende.

De cijfers van de mobilisatie zijn indrukwekkend: op 29 augustus 1939 worden, naast de 100.000 militairen die al in kazernes en stellingen zijn ondergebracht, nog eens 180.000 mannen onder de wapenen geroepen. Een hele operatie, waarbij 500 treinen van de NS worden gevorderd voor het vervoer van de mannen, 30 goederentreinen nodig zijn voor de 30.000 paarden en nog eens ruim 13.000 vrachtauto’s en personenwagens worden ingezet.

Deze enorme operatie had volgens Monné ook grote sociale gevolgen: „Het zorgde ook voor een eenwording van de bevolking. Duizenden jonge mannen werden ineens naar een andere plek in Nederland gestuurd en ingekwartierd bij boeren en burgers. Het heeft geleid tot levenslange vriendschappen en zelfs huwelijken.”

“Spullen uit de oorlog blijven welkom, maar vooral persoonlijke verhalen

– Pim Monné

“Het heeft geleid tot levenslange vriendschappen en zelfs huwelijken

– Pim Monné

De naam van zijn museum is ook ingegeven door de verhalen van zijn opa. „Op 9 mei kwamen de eerste verontrustende berichten over een mogelijke Duitse aanval. Hij moest dat de luchtwachtdienst bij Zutphen gaan vertellen en zei: ‘Weest derhalve op uw hoede.’ Dat is daarom de naam geworden.”

In het kleine museum aan de Kapelstraat zijn veel spullen, foto’s en diorama’s uit en over de mobilisatie te vinden. „Ik verzamel spullen uit die tijd, maar vooral de verhalen. Zo kreeg ik onlangs nog een dagboek van een oud-militair, die later bij het verzet ging. Zijn zoon heeft dat dagboek aan ons geschonken en het vertelt een van de achttien persoonlijke verhalen uit die tijd.”

De Vlucht

Ook is er een hoek die aandacht schenkt aan ‘De Vlucht’ van 12 mei 1940, waarbij vijftigduizend inwoners van Breda uit de stad worden geëvacueerd. Van hen komen er zo’n honderd om het leven, doordat ze worden beschoten door Duitse vliegtuigen. „Er zijn mensen die daarvoor naar het museum komen, ook nabestaanden van slachtoffers.”

Op 29 augustus viert het museum in Prinsenbeek het 10-jarig bestaan met een receptie. Op zondag 1 september is het gratis open. Monné is nu bijna 73 jaar, maar heeft nog veel plannen met Weest Op Uw Hoede. „Spullen uit de oorlog blijven zeer welkom, maar vooral de persoonlijke verhalen.”

► Breda omarmt collectief wonen, Eikpunt in

Breda kijkt de kunst af bij Nijmeegse Eikpunt

▲ Laura Poels, Leon Claessen en Rob Lindhout op het terrein van het Eikpunt in Nijmegen-Noord.

FOTO BERT BEELEN/PIX4PROFS

Naar elkaar omzien en écht samen leven. Dat zogenoemde collectief wonen is een van de speerpunten van de Bredase woonplannen. Hoe ziet dat eruit? In Nijmegen doen ze het al jaren. „Mijn sociale leven speelt zich voor 80 procent hier af.”

Henk Strikkers
Nijmegen/Breda

Aan de rand van een van de grootste Vinex-locaties van Nederland, Lent bij Nijmegen, ligt een kleine oase van rust. Er staan bomen vol rode appels, vlinders fladderen door de gezamenlijke tuin. Rond een metershoge eik staan twee portiekgebouwen met appartementen en een rijtje koopwoningen, stuk voor stuk bekleed met houten panelen.

Dit is Eikpunt, een woongemeenschap van ongeveer negentig inwoners, zeventig volwassenen en twintig kinderen. Leon Claessen, Laura Poels en Rob Lindhout wonen er al sinds de groep in 2016 haar intrek nam aan de Duitslandstraat. Naast de tuin delen zij onder meer een stilte- en

bezienningsruimte en een grote gemeenschappelijke huiskamer en keuken.

„Hoe het is ontstaan?”, reageert Leon Claessen. „Een goede vriendin van mij

zocht een woongemeenschap, om te wonen. Ik heb zelf een tijd in Auroville, een utopisch project in Zuid-India, gewoond. En ja, kort door de bocht, toen hebben we met zijn tweeën een concept gemaakt.”

Daarin stonden vier pijlers centraal: stilte en bezinning, meergeneratiewonen, ecologie en duurzaamheid en gemeenschapsvorming. Al snel meldde een groepje van zo’n dertig geïnteresseerden zich, en beleefde het project een vliegende start. Bovendien zorgde ook de kredietcrisis op een vreemde manier voor wind in de zeilen.

„Nijmegen had veel grond gekocht om de Vinex-wijk Waalsprong te bouwen, maar door de financiële crisis lag de bouw stil”, vertelt Rob Lindhout. „De gemeente kwam daarom in 2011 met het initiatief Plant Je Vlag. Mensen mochten een stuk grond kopen en zonder al te veel regels bouwen, zodat er in ieder geval iets van de grond kwam.”

Alle medewerking van de gemeente

„Nijmegen had een toekomstvisie voor de gemeente, voor 25 jaar vooruit”, zegt Claessen. „Daar paste ons idee precies

“De gemeenschap verandert, dat moet je niet in regels vastleggen

– Leon Claessen

Nijmegen dient als voorbeeld

in. Dus kregen we alle medewerking.” Er was wel één voorwaarde. Omdat bijna alle appartementen sociale huur zouden worden, moest Eikpunt samenwerken met een woningbouwcorporatie. De samenwerking met corporatie Talis bleek een lot uit de loterij. „Het is een mooie geschiedenis”, aldus Claessen. „Een corporatie heeft natuurlijk een bepaalde manier van werken en gaandeweg hebben zij zich steeds meer aan ons aangepast.” Lindhout: „Zij waren meewerkend. Waar je nu op zit, al het meubilair in de gemeenschappelijke ruimte, komt bijvoorbeeld uit de inboedel van een oud kantoor.”

Toch komt hier en daar ook de harde realiteit om de hoek kijken. Na anderhalf jaar brainstormen heeft de groep van zo’n dertig belangstellenden een heel idee in haar hoofd, maar bij Talis kijken ze ook naar de businesscase. Rob Lindhout: „De huren van de grote en kleine appartementen zijn bijna hetzelfde, omdat we onder de sociale-huurgrens moesten blijven. Iedereen betaalt daarnaast mee aan de gezamenlijke ruimtes.”

Vier maanden stuken

„Tijdens de bouw bleek ook dat de aannemer te weinig geld had begroot”, zegt Claessen. „Althans, te weinig voor wat wij allemaal wilden.” Lindhout: „Toen zijn we zelf alle gebouwen gaan stuken. Dat was een belastend karwei voor de gemeenschap. Echt enorm. Dat was vier maanden bikkelen, in de winter. Iedere week kwamen toekom-

stige bewoners, zelfs vanuit Friesland, hierheen om alles te stuken. Dat heeft wel ook bijgedragen aan de gemeenschapsvorming.”

Het is slechts een van de manieren waarop de inwoners worden geacht bij te dragen aan Eikpunt. Dat is namelijk het idee achter collectief wonen: ieder een draagt een steentje bij. Daarom hoeft de gemeenschap zich ook niet te schikken naar de algemene wachtlijst voor sociale huur in Nijmegen, en mag ze zelf bewoners selecteren. Daarvoor is inmiddels ook een wachtlijst ontstaan.

‘We merken nu dat het wel lastig is’

„De een wil wel in de tuin werken, want die heeft verstand van planten”, zegt Lindhout. „De ander wil graag klussen, of koken.” „Of meer op sociaal gebied”, vult Laura Poels aan. „Bijvoorbeeld in de verbindingswerkgroep. Maar we hebben daarover niets op papier staan. We kunnen dus niet terugvallen op iets als: iedereen moet bijvoorbeeld minimaal vier uur per week bijdragen. We merken nu dat dat wel lastig is.”

Het is een heikel punt, zeggen ook Lindhout en Claessen. „Regels geven duidelijkheid”, vindt Lindhout. „En waar duidelijkheid is, kun je je op iets anders richten, dat vind ik fijn. Maar niet iedereen is zo.” „Ik vind dat niet zo nodig”, zegt Claessen. „De gemeenschap verandert constant. In het begin was het anders. Dat moet je in mijn ogen niet vastleggen.”

Niet alleen in de bijdragen wordt een balans gezocht, ook in leeftijden. Op dit moment wordt vooral gezocht naar jongeren.

Meer generaties samen

Eikpunt is namelijk een project dat uitgaat van meergeneratiewonen, waarbij er een min of meer vaste verdeling van leeftijdsgroepen is, en wil dat ook blijven. „Dat komt uit Duitsland”, zegt Claessen. „Het idee is dat verschillende generaties echt iets aan elkaar hebben.” „En het is echt niet zo dat jongeren per se meer bijdragen”, aldus Lindhout. „Jonge ouders die hier wonen hebben juist vaker ondersteuning nodig.” ‘Oma Marja’, lang de oudsterdomeken binnen Eikpunt, paste bijvoorbeeld vaak op kleine kinderen. „Zij is recent overleden”, zegt Poels.

„Ze was net verhuisd naar een verzorgingstehuis, omdat ze hier uiteindelijk geen passende ondersteuning meer kon krijgen. Zij is, denk ik, lang zo vitaal gebleven omdat ze hier woonde. Ze was supersterk, heeft covid overleefd en een longontsteking. Voor ze hier kwam wonen miste ze jongeren om zich heen, maar zij heeft hier echt een tweede leven gevonden.”

Wat een collectief wonenproject nu tot een succes maakt? Daar moeten de drie even over nadenken. „Ik denk dat het heel erg heeft geholpen dat wij vanaf het begin bij alles betrokken zijn geweest”, zegt Lindhout. „Als huurder kom je in principe in iets wat klaar is. Dan zoekt de woningcorporatie iemand die in zo’n project wil wonen.

Maar dat is moeilijk, want de huurders moeten het dan onderling ook goed kunnen vinden met elkaar. Wij hebben als groep het initiatief gehad, en dat is voor het sociale karakter van de gemeenschap bepalend.”

„Dat de basisstructuur duurzaam is”, zegt Claessen. „Je krijgt natuurlijk toch nieuwe mensen erbij. Dus je moet een heel duidelijke visie hebben, zoals wij met die vier pijlers. Mensen sluiten zich daarbij aan. Dan hou je dat in stand.”

Persoonlijk en voor het geheel

„Ik denk dat het ook begint bij een aantal menselijke waarden”, aldus Poels. „Openstaan voor mensen die ergens anders over denken, en reflecteren op jezelf. De balans zoeken tussen persoonlijk en gemeenschappelijk belang. Proberen een zo goed mogelijk mens te zijn voor degenen om je heen.”

„Iedereen hier leeft zijn eigen leven”, zegt Lindhout. „Heeft zijn eigen contact, is daar druk mee, en als dat goed loopt, dan ben je ook een goede aanwezigheid hier. De meeste uren van de week ben ik toch hier. Dan doe ik iets voor mezelf of voor de gemeenschap. Ik klus, kijk tv, of kaart met andere bewoners. Mijn sociale leven speelt zich hier voor 80 procent af, en een aantal mensen zijn ook vrienden geworden.”

Iedereen hier leeft zijn eigen leven

– Rob Lindhout